

מסכת תמורה פרק ב

(יד,א) משנה יש בקרבנות יחיד שאין בקרבנות הציבור, ויש בקרבנות הציבור שאין בקרבנות היחיד. שקרבנות היחיד עושין תמורה, ואין קרבנות הציבור עושין תמורה; קרבנות היחיד נוהגות בין בזכרים בין בנקבות, וקרבנות הציבור אין נוהגין אלא בזכרים; קרבנות היחיד חייבין באחריותן ובאחריות נסכיהם, וקרבנות הציבור אין חייבין באחריותן ולא באחריות נסכיהן, אבל חייבין באחריות נסכיהן משקרב הזבח. יש בקרבנות הציבור מה שאין בקרבנות יחיד, שקרבנות הציבור דוחין את השבת ואת הטומאה, וקרבנות יחיד אינן דוחות לא את השבת ולא את הטומאה. {א"ר מאיר: והלא חביתי כהן גדול ופר של יום הכפורים קרבנות היחיד הן, ודוחין את השבת ואת הטומאה! אלא שזמנו קבוע:

גמרא קרבן יחיד עושה תמורה ואין קרבנות הציבור עושין תמורה || {וכללא הוא?! והרי עופות, דקרבן יחיד ואין עושה תמורה! <כי קתני, בבהמה קתני. {והרי ולד, דקרבן יחיד הוא, ואין עושה תמורה? <הא מני? רבי יהודה היא, דאמר: הולד עושה תמורה. {והרי תמורה עצמה, דקרבן יחיד היא, ואין תמורה עושה תמורה! <כי קתני, בעיקר זיבחה קתני. <השתא דאתית להכי, אפילו תימא רבנן, בעיקר זיבחה קתני:

קרבנות היחיד נוהגות בין בזכרים בין בנקבות: {וכללא הוא?! והרי עולה, דקרבן יחיד, וזכר אתיא, נקבה לא אתיא! <האיכא עולת העוף, דתניא: תמות וזכרות בבהמה, ואין תמות וזכרות בעופות. {והרי חטאת, דקרבן יחיד היא, ונקבה אתיא, זכר לא אתיא! <האיכא שעיר נשיא, דמייתי זכר. {והאיכא אשם יחיד, דזכר אתי, נקבה לא אתי! <כי קאמרי רבנן, קרבן דשוי בין ביחיד בין בציבור - אשם, ביחיד איתיה, בצבור ליתיה. <אואיבעית אימא: מי קתני "כל קרבנות"?! "ש בקרבנות" קתני, ומאי ניהו? שלמים, דאי בעי נקבה מייתי, ואי בעי זכר מייתי:

קרבנות יחיד חייבין באחריותן ובאחריות נסכיהם, וקרבנות הציבור אין חייבין באחריותן ולא באחריות נסכיהן, אבל חייבין באחריות נסכיהן משקרב הזבח. : מנא ה"מ? דת"ר: (ויקרא כג) "דבר יום ביומו" - מלמד שכל היום כשר למוספין; (ויקרא כג) "ביומו" - מלמד שאם עבר היום ולא הביאן, אינו חייב באחריותן. כיכול לא יהא חייב באחריות נסכיהם, ואע"פ שקרב הזבח? <ת"ל: (במדבר כט) "מנחתם ונסכיהם" בלילה, "מנחתם ונסכיהם" למחר. <<ר"ל אמר: מהכא: (ויקרא כג) "מלבד שבתות ה'" - וצריכא, דאי

מחברת תמורה - ב

כתב רחמנא: "מלבד שבתות ה'", הוה אמינא: ביום אין, ובלילה לא - אמר קרא "ומנחתם ונסכיהם"; ואי כתב רחמנא: "מנחתם ונסכיהם" ולא כתב "מלבד שבתות ה'", הוה אמינא: בלילה אין, ביממא לא. ומאי שנא? אמשום דבקדשים, לילה הולך אחר היום, צריכי.

{ונסכים, מי קרבי בלילה? והתנן: אין לי אלא דברים שדרכן ליקרב בלילה, כגון אברים ופדרים, שמקריבין מבוא השמש ומתעכלין והולכין כל הלילה כולו. דברים שדרכן ליקרב ביום, כגון הקומץ הלבונה ומנחת נסכים, שמעלן מבוא השמש (*ןמבוא השמש סלקא דעתך?! והאמרת: דברים שדרכן ליקרב ביום נינהו! אלא: עם בא השמש*) שמתעכלין והולכין כל הלילה, מנין? כתלמוד לומר: (ויקרא ו) "זאת תורת העולה" - ריבה. ~קתני מיהא: "נסכים ביום"

<אמר רמי בר חמא: לא קשיא - כאן ליקדש, כאן ליקרב.

{אמר ליה רבא: אי מיקדש קדשי, קרובי מיקרבי! והא תניא: זה הכלל: כל הקרב ביום, אין קדוש אלא ביום; וכל הקרב בלילה, קדוש בלילה; בין ביום בין בלילה, קדוש בין ביום בין בלילה. | אלא אמר רב יוסף: סמי מנחת נסכים מהא מתניתא.

כי סליק רב דימי אשכחיה לרב ירמיה דיתיב וקאמר משמיה דרבי יהושע בן לוי: מנין לנסכים הבאים עם הזבח שאין קריבין אלא ביום? ת"ל: (במדבר כט) "ולנסכיהם ולשלמיכם" - מה שלמים ביום, אף נסכים ביום. אמר: אי אשכחיה איניש, כתיב איגרתא, שלחי ליה לרב יוסף: (ידב) ולא תיסמי מנחת נסכים ממתניתין, ולא קשיא - כאן בנסכים הבאין עם הזבח, כאן בנסכים הבאין בפני עצמן.

{ואי הוה ליה איגרתא, מי אפשר למישלחא?! והא אמר רבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא א"ר יוחנן: כותבי הלכות כשורף התורה, והלמד מהן אינו נוטל שכר. <דרש ר' יהודה בר נחמני מתורגמניה דר"ל: כתוב אחד אומר: (שמות לד) "כתוב לך את הדברים האלה", וכתוב אחד אומר: (שמות לד) "כי על פי הדברים האלה", לומר לך: דברים שעל פה, אי אתה רשאי לאומרן בכתב, ושבתב, אי אתה רשאי לאומרן על פה. ותנא דבי רבי ישמעאל: "כתוב לך את הדברים האלה" - אלה אתה כותב, אבל אין אתה כותב הלכות.

<אמרי: דלמא מילתא חדתא שאני, דהא רבי יוחנן ור"ל מעייני בסיפרא דאגדתא בשבתא, ודרשי הכי: (תהילים קיט) "עת לעשות

לה' הפרו תורתך" - אמרי: מוטב תיעקר תורה, ואל תשתכח תורה מישראל.

אמר **רב פפא**: השתא דאמרת: נסכים הבאין בפני עצמן קריבין אפילו בלילה, נזדמנו נסכים בלילה, מקדישין בלילה ומקריבין. אמר ליה **רב יוסף בריה דרב שמעיה לרב פפא**: תניא דמסייע לך: זה הכלל: כל הקרב ביום, אינו קדוש אלא ביום, וכל הקרב בלילה, קדוש בלילה. אמר **רב אדא בר אהבה**: ועלות השחר פוסלת בהן, כאברין

כי אתא **רב דימי א"ר יוחנן** משום **ר"ש בן יהוצדק**: (במדבר כט) "אלה תעשו לה' במועדיכם" - אלו חובות הבאות חובה ברגל; "לבד מנדריכם ונדבותיכם" - לימד על נדרים ונדבות שקריבין בחולו של מועד; "ולעולותיכם" - במה הכתוב מדבר? אי בעולת נדר, הרי כבר אמור "נדריכם", ואי בעולת נדבה, הרי כבר אמור "ונדבותיכם" - הא אינו מדבר אלא בעולת יולדת ועולת מצורע. "ולמנחותיכם" - במה הכתוב מדבר? אי במנחת נדר, הרי כבר אמור; אי במנחת נדבה, הרי כבר אמור. הא אינו מדבר אלא במנחת סוטה, ובמנחת קנאות. "ולנסכיכם ולשלמיכם" - מקיש נסכים לשלמים - מה שלמים, ביום, אף נסכים, ביום. "ולשלמיכם" - לרבות שלמי נזיר.

{א"ל **אביי**: ולימא מר: "שלמי פסח", דאי שלמי נזיר, נידר ונידב הוא, דהתניא: זה הכלל: כל שהוא נידב ונידר קרב בבמת יחיד, ושאינו נידב ונידר אינו קרב בבמת יחיד. ~ ותנן: המנחות והנזירות קריבין בבמת יחיד, דברי **ר"מ**. <סמי מכאן > (מן המשנה של במת יחיד) נזירות {מי איכא למ"ד דנזיר לאו נידר ונידב הוא?! והכתיב: (שמואל ב טו) "מקץ ארבעים שנה ויאמר אבשלום אל המלך אלכה נא ואשלם את נדרי אשר נדרתי לה' בחברון כי נדר נדר עבדך וגו'" - מאי? לאו אקרבן? <לא! אעיקר נדרו! > אמר עיקר נדרו בחברון הוה?! והלא בגשור הוה! <אמר **רב אחא** ואיתימא **רבה בר רב חנן**: לא הלך אבשלום אלא להביא כבשים מחברון. ~ ה"נ מסתברא, דאי תימא לאקרובי הוא דאזיל, שביק ירושלים ואזיל ומקריב בחברון?! > ואלא מאי? להביא כבשים מחברון?! האי "אשר נדרתי לה' בחברון" "מחברון" מיבעי ליה! <אלא לעולם לאקרובי, ודקא קשיא לך: אמאי שבק ירושלים ומקריב בחברון? תיקשי לך גבעון, דמקום קדוש הוא! אלא כיון שהותרו הבמות, כל היכא דבעי, מקריב.

ג"א"רבעים שנה" למאן? תניא: **רבי נהוראי** אומר משום **רבי יהושע**: מקץ ארבעים שנה ששאלו להם מלך, דתניא: אותה שנה

ששאלו להם מלך, אותה שנה עשירית של שמואל היתה. (טו,א)
עשר שנים מלך שמואל בעצמו; שנה אחת שמלך שאול ושמואל;
ושתיים שמלך שאול בעצמו; ושלושים ושבע שמלך דוד:
משנה חטאת היחיד שכפרו בעליה, מתה; ושל צבור, אינה מתה.
רבי יהודה אומר: תמות. **ר"ש** אומר: מה מצינו בולד חטאת
ובתמורת חטאת ובחטאת שמתו בעליה, דברים אמורים ביחיד
ולא בצבור, אף שכפרו בעליה ועיברה שנתה, ביחיד דברים
אמורים ולא בציבור:

גמרא ת"ר: מהו אומר: (ויקרא ד) "חטאת... יביא"? אמנין
למקדיש חטאתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ונמצאת
הראשונה קיימת, והרי שתיהן עומדות, מנין שאיזו מהן שירצה
יביא? ת"ל: "חטאת". יכול יביא שתיהן? ת"ל: "יביאנה" - אחת
ולא שתים. ואותה שניה, מה תהא עליה? אמר **רב המנונא**: תניא:
ר' יהודה אומר: תרעה. **רבי שמעון** אומר: תמות. {ומי אמר ר'
יהודה "תרעה"?! והא ר' יהודה "תמות" שמעינן ליה! <איפוך: רבי
יהודה אומר תמות, ר' שמעון אומר תרעה. {ומי אמר ר"ש
"תרעה"?! והא אמר רבי שמעון: חמש חטאות מתות. <אלא לעולם
לא תיפוך, ולא קשה - כאן באבודה בשעת הפרשה, כאן באבודה
בשעת כפרה. <אואיבעית אימא: אידי ואידי בשעת הפרשה, ולא
קשה - הא רבי יהודה אליבא דרבי, הא רבי יהודה אליבא דרבנן.
{ומי איכא למאן דאמר חטאת ציבור שכפרו בעלים מתה?! (טו,ב)
והתניא: כיוצא בו א"ר **יוסי**: (עזרא ח) "והבאים מהשבי בני הגולה
הקריבו עולות ... פרים שנים עשר ... אילים תשעים (ותשעה)
[ושישה] כבשים שבעים ושבעה (שעירי) [צפירי] חטאת שנים עשר
הכל עולה לה", וחטאת מי קרבה עולה?! <אמר **רבא**: כַּי עולה -
מה עולה, אינה נאכלת, אף חטאת, אינה נאכלת, שהיה **רבי יוסי**
אומר: על עבודה זרה הביאום, ואמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: על
עבודה זרה שעשו בימי צדקיהו.

<קא סלקא דעתין: למאן דאית ליה: חטאת צבור שנתכפרו בעליה
מתה, אית ליה נמי: חטאת צבור שמתו בעליה מתה, והא הכא,
דאיכא דמתו בעליה, וקא קרבה! <אמר **רב פפא**: אפילו למאן
דאמר: חטאת צבור שכפרו בעליה מתה, חטאת צבור שמתו
בעליה אינה מתה, לפי שאין הצבור מתים. גמנא ליה לרב פפא
הא? אי נימא: משום דכתיב: (תהילים מה) "תחת אבותיך יהיו
בניך", אי הכי, אפילו יחיד נמי! <אלא היינו טעמא שאין הציבור
מתים משעירי רגלים וראשי חדשים, דאמר רחמנא: אייתינהו
מתרומת הלשכה, ודלמא מתו מרייהו דהני זוזי! אלא לאו, ש"מ:

אין הצבור מתים!

אואיבעית אימא: כי אקרובינהו להני חטאות, אחיי אקרבינהו, דכתיב: (עזרא ג) "ורבים מהכהנים הלויים וראשי האבות הזקנים אשר ראו את הבית הראשון ביסדו זה הבית בוכים בקול גדול ורבים בתרועה" וְדִילְמָא הַנֶּךְ מִיעוּטָא? כלא מצית אמרת, דכתיב: (עזרא ג) "ואין העם מכירים קול תרועת השמחה לקול בכי העם" וְהִיכִי מִקְרָבִי לְהוּ? וְהִרִי מִזִּידִין הוּו! אמר **רבי יוחנן**: הוראת שעה היתה. ~הכי נמי מסתברא, דאי לא תימא הכי, בשלמא פרים ושעירים, כנגד שנים עשר שבטים, אלא כבשים, כנגד מי? אלא הוראת שעה היתה.

תנן התם: משמת יוסף בן יועזר איש צרידה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים, בטלו האשכולות" - איש שהכל בו. ואמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: כל אשכולות שעמדו להן לישראל מימות משה עד שמת יוסף בן יועזר היו למדין תורה כמשה רבינו; מכאן ואילך, לא היו למדין תורה כמשה רבינו. וְהֵאמֵר **רב יהודה** אמר **שמואל**: שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה? <דאישתכח להו אישתכח, ודגמירן להו, הוּו גמירי כמשה רבינו. וְהֵאמֵר תניא: משמת משה, אם רבו מטמאין טמאן, אם רבו טהורין טיהרו. ליבא דאימעיט מיגמר הוּו גמירי להו כמשה רבינו

במתניתא תנא: כל אשכולות שעמדו לישראל מימות משה עד שמת יוסף בן יועזר איש צרידה, לא היה בהם שום דופי; מכאן ואילך, היה בהן שום דופי. וְהֵתְנִיא: מעשה בחסיד אחד, שהיה גונח מלבו, ושאלו לרופאים, ואמרו: אין לו תקנה עד שיינק חלב רותח שחרית. והביאו עז, וקשרו לו בכרעי מיטתו, והיה יונק ממנה חלב. למחר, נכנסו חביריו לבקרו. כיון שראו העז, אמרו: ליסטים מזויין בתוך ביתו, ואנו נכנסים לבקרו! ישבו ובדקו ולא מצאו בו עון אלא של אותה העז בלבד. ואף הוא, בשעת מיתתו אמר: יודע אני בעצמי שאין בי עון אלא של אותה העז בלבד, שעברתי על דברי חבירי, שהרי אמרו חכמים: אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל. וקי"ל: כל היכא דאמר "מעשה בחסיד אחד", או ר' יהודה בן בבא, או ר' יהודה בר אילעאי. ~ורבנן בתר יוסף בן יועזר איש צרידה דרי דרי הוּו! (טז, א) אמר **רב יוסף**: דופי של סמיכה קתני. וְהֵאמֵר, יוסף בן יועזר גופיה מיפליג פליג בסמיכה! כי איפליג בה, בסוף שניה, דבצר ליבא.

גופא: אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה. אמרו לו ליהושע: שאל! א"ל: (דברים ל) "לא

מחברת תמורה - ב

בשמים היא!" אמרו לו לשמואל: שאל! אמר להם: "אלה המצות" - שאין הנביא רשאי לחדש דבר מעתה.

אמר ר' **יצחק נפחא**: אף חטאת שמתו בעליה, נשתכחה בימי אבלו של משה. אמרו לפנחס: שאל! אמר ליה: "לא בשמים היא!" א"ל לאלעזר: שאל! אמר להם: "אלה המצות" - שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה.

אמר **רב יהודה** אמר **רב**: בשעה שנפטר משה רבינו לגן עדן, אמר לו ליהושע: שאל ממני כל ספיקות שיש לך. אמר לו: רבי! כלום הנחתיך שעה אחת והלכתי למקום אחר! לא כך כתבת בי: (שמות לג) "ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל". מיד, תשש כחו של יהושע, ונשתכחו ממנו שלש מאות הלכות, ונולדו לו שבע מאות ספיקות. ועמדו כל ישראל להרגו. אמר לו הקב"ה: לומר לך, אי אפשר. לך וטורדן במלחמה, שנאמר: (יהושע א) "ויהי אחרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' וגו'"

במתניתין תנא: אלף ושבע מאות קלין וחמורין, וגזירות שוות, ודקדוקי סופרים, נשתכחו בימי אבלו של משה. אמר **רבי אבהו**: אעפ"כ, החזירן עתניאל בן קנז מתוך פלפולו, שנאמר: (יהושע טו) "וילכדה עתניאל בן קנז אחי כלב ויתן לו את עכסה בתו לאשה". ולמה נקרא שמה עכסה? שכל הרואה אותה כועס על אשתו.

(יהושע טו) "ויהי בבואה ותסיתהו לשאל מאת אביה שדה ותצנח מעל החמור" - מאי "ותצנח"? אמר **רבא** א"ר **יצחק**: אמרה לו: מה חמור זה, כיון שאין לו מאכל באבוסו, מיד צועק, כך אשה, כיון שאין לה תבואה בתוך ביתה, מיד צועקת.

(יהושע טו) "ותאמר תנה לי ברכה כי ארץ הנגב נתתני" - בית שמנוגב מכל טובה - "ונתתה לי גולות מים" - אדם שאין בו אלא תורה בלבד.

(יהושע טו) "ויתן לה כלב את גולות עליות ואת גולות תחתיות" - אמר לה: מי שדר עליונים ותחתונים, יבקש ממנו מזונות.

{וכלב בן קנז הוא?! והלא כלב בן יפונה הוא! כמאי יפונה? שפנה מעצת מרגלים. }ואכתי, בן קנז הוא?! בן חצרון הוא, דכתיב: (דברי הימים א ב) "וכלב בן חצרון הוליד את עזובה" אמר **רבא**: חורגיה דקנז הוא. תנא: הוא עתניאל, הוא יעבץ, ומה שמו? יהודה אחי שמעון שמו. עתניאל, שענאו אל; יעבץ, שיעץ וריבץ תורה בישראל. ומנלן שענאו אל? דכתיב: (דברי הימים א ד) "ויקרא יעבץ לאלהי ישראל לאמור אם ברך תברכני והרבית את גבולי והיתה ידך עמי ועשית מרעה לבלתי עצבי ויבא אלהים את אשר

מחברת תמורה - ב

שאל¹ - "אם ברך תברכני" - בתורה; "והרבית את גבולי" - בתלמידים; "והיתה ידך עמי" - שלא ישתכח תלמודי מלבי; "ועשית מרעה" - שיזדמנו לי ריעים כמותי; "לבלתי עצבי" - שלא ישגבני יצה"ר מלשנות. אם אתה עושה כן, מוטב, ואם לאו, הריני הולך לנסיסי לשאול. מיד "ויבא אלהים את אשר שאל".

כיוצא בדבר אתה אומר: (משלי כט) "רש ואיש תככים נפגשו מאיר עיני שניהם ה'" - בשעה שהתלמיד הולך אצל רבו ואומר לו: למדני תורה, אם מלמדו, מאיר עיני שניהם ה', ואם לאו, (משלי כב) "עשיר ורש נפגשו עושה כולם ה'" - מי שעשאו חכם לזה, עושה אותו טיפש, טיפש לזה, עושה אותו חכם.

זו משנת ר' נתן. ר' יהודה הנשיא אומר: "אם ברך תברכני" - בפריה ורביה; "והרבית את גבולי" - בבנים ובבנות; "והיתה ידך עמדי" - במשא ובמתן; "ועשית מרעתי" - שלא יהא בי מיחוש ראש ומיחוש אזנים ומיחוש עינים; "לבלתי עצבי" - שלא ישגבני יצה"ר מלשנות. אם אתה עושה כן, מוטב, ואם לאו, הריני הולך בנסיסי לשאול. ויבא לו אלהים את אשר שאל.

כיוצא בדבר אתה אומר: "רש ואיש תככים נפגשו מאיר עיני שניהם ה'" - בשעה שעני הולך אצל בעל הבית ואמר: פרנסני!, אם מפרנסו, מוטב, ואם לאו, "עשיר ורש נפגשו עושה כולם ה'" - מי שעשאו עשיר לזה, עושה אותו עני, עני לזה, עושה אותו עשיר:

אר"ש מה מצינו בולד חטאת ובתמורת חטאת ובחטאת שמתו בעליה, דברים אמורים ביחיד ולא בצבור, אף שכפרו בעליה ועיברה שנתה, ביחיד דברים אמורים ולא בצבור || ת"ר: **רבי שמעון** אומר: חמש חטאות מתות: ולד חטאת, ותמורת חטאת, וחטאת שמתו בעליה, וחטאת שכפרו בעליה, וחטאת שעיברה שנתה. אי אתה יכול לומר ולד חטאת בצבור, לפי שאין חטאת נקבה בצבור, ואי אתה יכול לומר תמורת חטאת בצבור, לפי שאין ציבור עושין תמורה, ואי אתה יכול לומר חטאת שמתו בעליה בצבור, לפי שאין הציבור מתים. כשכפרו בעליה ושעיברה שנתה לא מצינו ((לא למדנו)) - יכול יהו נוהגות בין ביחיד בין בצבור? אמרת: ילמד סתום ממפורש: מה מפורש, ביחיד ולא בצבור, אף בשכפרו בעליה ושעיברה שנתה, ביחיד דברים אמורים ולא בצבור **(טז, ב)**

{וכי דנין אפשר משאי אפשר?! אמר ר"ל: ארבעה נתנו להן, והעמידום על חמש. ואי ס"ד בצבור, הנך מי איתנהו בצבור, אלא

1 כך היא לפי כא"צ, ובדפוס הגרסה אחרת

מחברת תמורה - ב

על כרחיך ילמד סתום ממפורש. <<ר' נתן אומר: אחת נתנה להן, והעמידה על חמש. וליחזי: בהי סידרא גמירי להו? אי ביחיד, אי בצבור? ~שתי שכחיות שכחו, וקשיא להו, ואי ס"ד בצבור, הנך מי איתנהו בצבור?! אלא ש"מ: ילמד סתום ממפורש: מה מפורש, ביחיד ולא בצבור, אף סתום, ביחיד ולא בצבור:

משנה חומר בקדשים מבתמורה, וחומר בתמורה מבקדשים. חומר בקדשים מבתמורה: שהקדשים עושין תמורה, ואין תמורה עושה תמורה; הצבור והשותפין מקדישין אבל לא ממירין; ומקדישין עוברין ואברים, אבל לא ממירין.

חומר בתמורה מבקדשים: שהקדושה חלה על בעלת מום קבוע; ואין יוצא לחולין (יז,א) לגזוז וליעבד. ר' יוסי בר' יהודה אומר: עשה שוגג כמזיד בתמורה, ולא עשה שוגג כמזיד במקדשין. ר' אלעזר אומר: הכלאים והטרפה והיוצא דופן וטומטום ואנדרוגינוס לא קדושין ולא מקדישין:

גמרא גמ"ט דר' יוסי בר' יהודה? אמר קרא: "יהיה קודש" - לרבות שוגג כמזיד. גה"ד שוגג כמזיד? אמר חזקיה: כסבור שהוא מותר להמיר, גבי תמורה לקי, גבי קדשים לא לקי. לישנא אחרינא: גבי תמורה קדיש, גבי קדשים לא קדיש.

ר"ל ור' יוחנן אמרי: כסבור לומר "תמורת עולה" ואמר "תמורת שלמים", גבי תמורת שלמים קדיש, גבי קדשים לא קדיש. ל"א: כסבור לומר "שחור" ואמר "לבן", גבי תמורה לקי, גבי קדשים לא לקי. ר' יוחנן אמר: באומר "תצא זו ותיכנס זו", גבי קדשים, שנולד בהם מום נאכלין בלא פדיון לא לקי; גבי תמורה, לקי.

רב ששת אמר: באומר "אכנס לבית זה ואקדיש ואמיר מדעתי" ונכנס והמיר והקדיש שלא מדעתו, גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי:

ר"א אומר: הכלאים והטרפה והיוצא דופן וטומטום ואנדרוגינוס לא קדושין ולא מקדישין || אמר **שמואל**: לא קדושין בתמורה, ולא מקדישין לעשות תמורה. תניא: אמר ר' מאיר: ומאחר שאין קדושין, מהיכן מקדישין?! <אלא אי אתה מוצא אלא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה; במקדיש ולד ויצא דרך דופן. אבל כלאים, וטומטום, ואנדרוגינוס, אי אתה מוצא אלא בולדי קדשים, ואליבא דרבי יהודה, דאמר: הולד עושה תמורה.

אמר **רב פפא**: מ"ט דר' אליעזר? <כבהמה טמאה - מה בהמה טמאה, לא קרבה ולא נחתא לה קדושת הגוף, אף הנך, לא קרבי ולא נחתא להו קדושת הגוף. {אמר ליה **רב פפא** **לרבא**: והרי בעל

מחברת תמורה - ב

מוס, דלא קריב ונחתא ליה קדושת הגוף! א"ל: בעל מוס קרב במינו. {א"ה טרפה נמי קא קרבה במינה! אלא אמר **רבא**: כבהמה טמאה - מה בהמה טמאה, פסול הגוף, אף כל פסול הגוף - לאפוקי בעל מוס, דפסול חסרון נינהו. א"ל **רב אדא לרבא**: והלא (ויקרא כב) "שרוע וקלוט" כתיב בפרשה, והא הני פסול הגוף נינהו! אלא אמר **רבא**: כבהמה טמאה - מה בהמה טמאה, דליכא במינה, אף כל דליכא במינה - לאפוקי בעל מוס דהא איכא במינה. ((?)) {מאי אמרת?! טרפה איכא במינה! אלא דמיא לבעל מוס - בהמה טמאה אסורה באכילה, וטרפה אסורה באכילה - לאפוקי בעל מוס, דמותר באכילה.

אמר **שמואל**: המקדיש את הטריפה, צריכה מוס קבוע לפדות עליו. ש"מ: פודין את הקדשים להאכילן לכלבים. | אלא אימא: עושה קדושה למיתה². **ור' אושעיא** אומר: אינה אלא כמקדיש עצים ואבנים בלבד

{תנן: כל הקדשים שנעשו טרפה, אין פודין אותן לפי שאין פודין הקדשים להאכילן לכלבים. טעמא שנעשו - הא היו מעיקרא, פודין אותן. <דלמא האי תנא סבר: כל היכא דלא חזי לגופה, לא נחתא לה קדושת הגוף.

{תא שמע: **רבי אלעזר** אומר: הכלאים ויוצא דופן וטריפה וטומטום ואנדרוגינוס לא קדושין ולא מקדישין. ואמר **שמואל**: לא קדושין בתמורה, ולא מקדישין לעשות תמורה. ותניא: אמר **רבי מאיר**: וכי מאחר שאין קדושין, מהיכן מקדישין?! אלא אי אתה מוצא אלא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה - הא, היתה טרפה מעיקרא, לא נחתא ליה קדושת הגוף. (**יז,ב**) אמר לך שמואל: דלמא הך תנא נמי סבר: כל היכא דלא חזיא לגופה, לא נחתא לה קדושת הגוף

2 לפנינו הגרסה: כסבור מותר להקדיש בעלי מומין לגבי מזבח גבי תמורה קדיש גבי קדשים לא קדיש למות - והמפרשים כתבו למחק